

Становище
за кандидатурата на
д-р Евелина Стайкова
кандидат за длъжността доцент в НБУ

от проф. дсн Ивайло Дичев, Софийски университет

Д-р Стайкова е единствен кандидат за длъжността, представените от нея документи са изрядни и отговарят на изискванията на НБУ. Кандидатката отдавна се е наложила в полето на политическите изследвания и участва активно в учебния и изследователската работа на своето висше учебно заведение.

В докторската си дисертация, защитена успешно през 2013 г. тя поставя проблема за усложняването на формите на гражданство в хода на историята. Работата почва със задълбочен анализ на понятието, за да стигне до проблемите, които поставя пред него нарасналата мобилност в съвременния свят. Дисертацията се основава върху теренно изследване, проведено в България, което не само придава фактологическа плътност на изследването, но и я води към един от основните ѝ изводи – глокалният аспект на съвременното гражданство, разположено между глобализация и урбанизация успоредно с усилването на миграционните процеси и отслабването на ролята на националните държави. Много интересни са наблюденията на авторката върху напрежението между нормативна уредба и реално съдържание на гражданството днес и по-специално в хода на европейската интеграция. Приносният характер е както в теоретичното осмисляне на тези процеси, така и в анализа на новите практики на наднационално гражданство днес.

Темата за гражданството в контекста на изграждането на Европейския съюз е разгледано и в други от приложените научни статии, няколко от тях публикувани както в реферирани, така и в чуждестранни издания. Миграционната проблематика е анализирана с теренни наблюдения върху най-уязвимите групи, каквито са ромите и младите хора. Оригинални са идеите на Стайкова за онова, което тя нарича е-гражданство – правата, компетентностите, практиките на съвременния човек във виртуалното пространство на мрежата.

Друга група от представените публикации разглеждат различни страни на политическата култура – тема, която е пряко свързана и с преподавателската дейност на кандидатката. Тук се открояват работи в съавторство, свързани с популизма, в който е видяна основната заплаха както за политическото, така и за европейския проект.

Хабилитационният труд на Стайкова бележи нов момент в нейното научно развитие, който тя обосновава като логично продължение на заниманието с гражданството. Защото за съвременния човек „градът се оказва един от най-силните идентификационни маркери. Не

държавата – тази, от която идваха моите респонденти, или тази, в която отиваха, а градовете са основната причина хората да заминават, да пристигат, да бъдат активни и интегрирани граждани.“ (8). Подтик за изследването е и конкретна работа Стайкова със Софийска община.

Изследването започва с обстоен преглед на теориите за града, който има за цел да покаже, че към темата е необозрима и по необходимост трябва да има интердисциплинарен подход. Основното което интересува авторката, това е управлението на съвременните градове, както и начина в това да се ангажира широко гражданско участие.

Обстойно внимание е отделено на тенденциите в развитието на градовете днес и новите предизвикателства, пред които те са поставени и сред които важно място е отделено на миграцията. За Стайкова тя е не само проблем поради културните и социални различия, които усилва, но и ресурс, доколкото привличането на таланти е важно условие за развитието на съвременната икономика, наука, култура. Отворените към мигранти градове все пак днес са „повече мултикултурен идеал, отколкото мултикултурни политики.“ (69)

Обсъдени са проблемите, които големите струпвания на хора поставят пред икономиката и екологията, както и новата форма на справяне с тях, която намират умните градове, управлявани въз основа на непрекъсната обработка на данни. В една глава авторката обсъжда разноликия характер на европейския град и посочва пътищата, които Съюзът търси за гарантиране на устойчиво развитие. След тях специално внимание се отделя на културата. Систематизирани са различните типове общински политики, европроектите касаещи града, резултатите, които те дават.

Последната глава насочва теоретическите разсъждения и принципи към съвременния български град. Тук работата добива и практическа насоченост. Констатирано е нежеланието на българските политици да децентрализират територията; „децентрализацията не заема достатъчно важно място в политическия дневен ред.“ (123). Основния въпрос, който авторката си поставя, е как може да се преодолее тази нежелателна тенденция. Наред с децентрализацията „отгоре“ (например – финансова), тя вижда път за подобряване на ситуацията в ангажиране на по-активно гражданско участие чрез референдуми, местни граждански инициативи, НПОта, обществени съвети. Дават се конкретни препоръки, основани върху българското и европейско законодателство. С други думи това изследване ще е от полза не само за изследователи, но и за онези, които са се заели да правят общински политики.

В преподавателската си дейност д-р Стайкова покрива широк спектър от дисциплини, включително на чужд език и се вписва добре в програмите на Департамент Политически науки, а оценката на студентите за работата ѝ е близка до максималната. Тя ръководи програми и семинари, участва в многобройни изследователски проекти у нас и в чужбина и отзивите за

работата са отлични. Не я познавам лично, но съм запознат с участието ѝ в научни колективи под ръководството на проф. Кръстева и проф. Тодоров, в които тя има своето безспорно място.

Въз основа на всичко казано дотук убедено подкрепям кандидатурата на д-р Стайкова за длъжността доцент в НБУ.

София, 07 09 2021

Проф. д-р Ивайло Дичев